

**4. KONFERENCIJA O
URBANOM PLANIRANJU
I REGIONALNOM
RAZVOJU**

15. juni 2023.

Sarajevo, Bosna i Hercegovina

**→ Zaključci i
preporuke**

4. Konferencija o urbanom planiranju i regionalnom razvoju

održana je 15. juna 2023. godine u Sarajevu. Konferencija je okupila stručnjake, naučne radnike, međunarodne predavače iz šire regije i Evrope, kao i predstavnike institucija vlasti, sa ciljem analiza dosadašnjih iskustava i budućih izazova u integriranom razvoju gradova. To je bila prilika za uspostavljanje snažnog foruma za svestrani interaktivni razvojni ciklus koji će omogućiti bržu implementaciju evropskih politika za urbano planiranje i regionalni razvoj.

Prezentirana su 22 izabrana referata koje je pripremio 47 autora i koautora iz Hrvatske, Švicarske, Crne Gore, Srbije, Italije i Bosne i Hercegovine.

Na Konferenciji su tretirane sljedeće tematske cjeline:

- Integrirani pristup održivom urbanom razvoju
- Klimatske promjene i održivo planiranje gradova
- Širenje gradova i kontrola korištenja zemljišta
- Održiva urbana mobilnost
- Održiva urbano-ruralna povezanost
- Zeleni grad
- Nove tehnologije i planiranje
- Nastavni planovi zasnovani na zelenoj gradnji i energijskoj efikasnosti
- Unutrašnja transformacija grada

→ Naučno - stručni odbor

→ MIRZA BAŠALIĆ

Institut za arhitekturu, urbanizam i prostorno planiranje Arhitektonskog fakulteta, Sarajevo

→ NIHAD ČENGIĆ

Arhitektonski fakultet, Univerzitet u Sarajevu

→ JASMINA ČOMIĆ

CETEOR

→ MARINA DIMOVA

UNDP BiH

→ EMINA HADŽIĆ DREŽNJAK

Građevinski fakultet, Univerzitet u Sarajevu

→ LEJLA HAJRO

Direkcija za izgradnju i održavanje Kampusu UNSA

→ MENSURA KADRIĆ

Zavod za planiranje, projektovanje i razvoj Brčko distrikta BiH

→ HUBERT KLUMPNER

ETH Zurich

→ JASENKA KRANJČEVIĆ

Institut za turizam, Zagreb

→ OSMAN LINDOV

Fakultet za saobraćaj i komunikacije, Univerzitet u Sarajevu

→ IRENA MATKOVIĆ

Ured za strateško planiranje i razvoj grada Zagreba

→ BRANKICA MILOJEVIĆ

Arhitektonsko-građevinsko-geodetski fakultet, Univerzitet u Banjoj Luci

→ SABINA MUJKIĆ

Urbanistički institut Republike Slovenije

→ ANDREA PAVLOVIĆ

Institut za arhitekturu, urbanizam i prostorno planiranje Arhitektonskog fakulteta, Sarajevo

→ NASIHA POZDER

Arhitektonski fakultet, Univerzitet u Sarajevu

→ BORO PULJIĆ

ECOPLAN Mostar

→ KATJA SCHAEFER

UN HABITAT

→ NATAŠA STANIŠIĆ

Udruženje konsultanata inženjera BiH (UKI BiH/ACE BH)

→ DINA STOBER

Zavod za arhitekturu, građevinskog i arhitektonskog fakulteta Sveučilišta J.J. Strossmayer, Osijek

→ ANĐELINA SVIRČIĆ GOTOVAC

Institut za društvena istraživanja u Zagrebu

→ BRANKA TOŠIĆ

Geografski fakultet, Univerzitet u Beogradu

→ SINIŠA TRKULJA

Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, Republika Srbija

→ EVA VANIŠTA LAZAREVIĆ

Arhitektonski fakultet, Univerzitet u Beogradu

→ WALCZAK MICHAEL

ETH Zurich - Swiss Federal Institute of Technology in Zurich

→ ZORA ŽIVANOVIĆ

Geografski fakultet, Univerzitet u Beogradu

→ VLASTA ŽULJIĆ

Arhitektonski fakultet, Univerzitet u Sarajevu

→ ZAKLJUČCI I PREPORUKE

- 1 Poznato je da gradovi, odnosno urbana područja predstavljaju ključni element regionalnog razvoja. Cilj je poboljšanje konkurentnost gradova, njihov usmjereni razvoj, stvaranje policentričnog urbanog sistema, kao i jačanje urbano – ruralnih veza. Kako bi se uspješno planirao razvoj gradova i pripadajuće okoline potrebno je razviti sveobuhvatniji pristup kojim se u obzir uzimaju, pored onih na lokalnom nivou, i potrebe na nivou funkcionalne regije. Potrebno je afirmisati saradnju između gradova i njima gravitirajućih funkcionalnih područja, pri čemu se naglašava važnost partnerskog pristupa te integrisanog razvoja i upravljanja urbanim aglomeracijama.
- 2 Na nivou aglomeracija treba uspostaviti upravljačka tijela koja koordiniraju i usmjeravaju razvoj cjelokupnog područja. Pomenuta tijela treba da vode računa o potrebama urbane aglomeracije kao jedinstvenog funkcionalnog prostora, ali i o želji za razvojem administrativnih jedinica koje su u njenom sastavu.
- 3 Postoji potreba za usklađivanjem i harmonizacijom zakonski novouspostavljenog sistema razvojnog planiranja sa već postojećim i etabliranim sistemom prostornog i urbanističkog planiranja u Bosni i Hercegovini.
- 4 Zelena agenda treba da bude sastavni dio zakonodavstva i praksi urbanog planiranja i regionalnog razvoja. Ona treba da bude prilagođena lokalnom kontekstu i da integriše aspekte arhitekture, pejzažne arhitekture i prostornog planiranja.
- 5 Potrebno je promovisanje strateškog pristupa održivom urbanom razvoju kao i sprovođenje istraživanja i donošenje odluka na osnovu relevantnih podataka. Takođe je neophodno uključivanje zajednica i podsticanje saradnje zainteresovanih strana u ovom procesu te analiziranje mogućnosti finansiranja projekata. To je moguće ostvariti uz davanje prioriteta komunikaciji, edukaciji i podizanju svijesti te primjeni održivog pristupa u procesu planiranja.
- 6 Kroz poboljšanje mreža javnog prevoza, biciklističkih staza i pješačke infrastrukture gradovi mogu povećati kvalitetu zraka i smanjiti emisije stakleničkih plinova, smanjiti saobraćajne gužve i zagađenje bukom, kao i troškove života građana. Poboljšanjem javnog prevoza stanovnici gradova takođe dobivaju i bolji pristup mogućnostima zapošljavanja i obrazovanja te se povećava i nivo njihove socijalne uključenosti.

- 7 | Važno je podsticati kompaktna razvojna i saobraćajna rješenja kao dio strategije održivog urbanog razvoja. Kompaktni razvoj je praksa stvaranja kompaktnih, povezanih i prohodnih susjedstava koja mogu pružiti jednostavan pristup robi, uslugama i sadržajima, gdje se istovremeno podstiče životni stil koji manje ovisi o automobilu.
- 8 | Građani i sve zainteresovane strane moraju se staviti u središte planiranja – kako bismo u konačnici dobili grad za ljude, a ne za automobile. Takođe je važno osigurati da koncept održivosti prostora i mobilnosti bude široko prihvaćen među svim zainteresovanim stranama.
- 9 | Potrebno je graditi nove gradske prostore i ulice kao i redizajnirati postojeće kako bi se doprinijelo povećanoj bezbjednosti i sigurnosti za pješake, korisnike javnog prijevoza i bicikliste.
- 10 | Neophodno je osnažiti mehanizme kontrole korištenja zemljišta su ključni instrumenti za provođenje planova prostornog uređenja, u prvom redu urbanističkog plana te regulacionih planova, a da bi se spriječilo tzv. "gomilanje građevinskog zemljišta".
- 11 | Procesi neadekvatne urbanizacije imaju snažne i nepovratne efekte na funkcionisanje geosistema kao i na zdravstveno, psihološko i sociološko stanje lokalnog stanovništva.
- 12 | Korištenjem zelene infrastrukture (zeleni krovovi, zeleni zidovi, propusno popločanje, urbani vrtovi) smanjuje se oticanje oborinskih voda, poboljšava se kvalitet vazduha i vode, smanjuje se efekat urbanih toplinskih otoka i osiguravaju zelene površine za rekreaciju i opuštanje. U savremenoj urbanističkoj koncepciji, gradski sistem zelenila zauzima značajno mjesto povezujući različite funkcionalne zone u jedinstvenu kompozicionu cjelinu koje su u neprekidnoj i dinamičnoj interakciji sa izgrađenom strukturom grada.
- 13 | Zelena planerska paradigma obuhvata izradu i donošenje prostornih i urbanističkih planova zasnovanih na ranoj uključenosti građana i sadržajnom zaokretu prema dekarbonizaciji, korištenju obnovljivih izvora energije, uvođenju rješenja zasnovanih na prirodi, renaturalizaciji urbanih središta, kao i na procjeni rizika i rješenjima za zaštitu od klimatskih ekstrema i prirodnih neprilika (poplave, ekstremne oborine, ekstremne suše i sl.).
- 14 | Korištenjem strategije cirkularne ekonomije: ponovne upotrebe, nadogradnje proizvoda te recikliranja, gradovi mogu umanjiti svoj ukupni uticaj na okoliš.
- 15 | Potrebno je podržati razvoj svijesti o održivom urbanom razvoju kroz dijalog između građana i gradskih vlasti, lokalnih poduzetnika, istraživačkih centara i drugih zainteresovanih učesnika.

4. Konferencija o urbanom planiranju i regionalnom razvoju

- 16** | Obrazovanje je ključni faktor kada je u pitanju održivi urbani razvoj. Na obrazovnom nivou potrebno je učenike i studente poučavati o različitim komponentama održivosti – od obnovljivih izvora energije, gospodarenja otpadom i pametne izgradnje gradova, do zelene infrastrukture, urbane otpornosti i klimatskih promjena. Ovo znanje treba uvrstiti u nastavne planove i programe u školama i na fakultetima.
- 17** | Planska dokumenta koja se odnose na pitanja urbanog planiranja i regionalnog razvoja treba učiniti čitljivijim kako bi se doprlo do svih relevantnih aktera u društvu, počevši od političara, preko javnog i privatnog sektora (kojeg čine i investitori), do udruženja građana i najzad pojedinaca.
- 18** | Neophodna je upotreba održivih materijala u građevinarstvu. Ovakvi materijali se izrađuju od izabраниh sirovina kao i od otpadnih i recikliranih materijala, čime se obezbjeđuje smanjenje emisije stakleničkih plinova (CO₂).
- 19** | Ulaganjem u pametne inicijative i prakse, gradovi mogu pomoći u smanjenju potrošnje energije, otpada i zagađenja. To takođe donosi ekonomske koristi, kao što su nove poslovne prilike i mogućnosti zapošljavanja.

4. KONFERENCIJA O URBANOM PLANIRANJU I REGIONALNOM RAZVOJU

Organizator:

Udruženje Konsultanata Inženjera Bosne i Hercegovine
Udruga Konzultanata Inženjera Bosne i Hercegovine
Удружење Консултаната Инжењера Босне и Херцеговине
Association of Consulting Engineers Bosnia and Herzegovina

Sponzori:

→ FIDIC Courses 2023

FIDIC MODULE 2

19.-20.10.2023.

International Contracts Training Course
"Management of Claims and Disputes resolution under the FIDIC contracts"

FIDIC MODULE 3

23.-24.11.2023.

International Contracts Training Course
"FIDIC Dispute Adjudication"

4. KONFERENCIJA O URBANOM PLANIRANJU I REGIONALNOM RAZVOJU

2023